

ת"פ 29895/01/15 - מדינת ישראל נגד ר' ע', וליד אבו יונס

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 29895-01-15 מדינת ישראל נ' ע' ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מדינת ישראל על ידי בא כוחה עו"ד בני
פסקל

המאשימה

נגד

1.ר' ע'

2.וליד אבו יונס

על ידי עוה"ד מראם חמוד

הנאשמים

גזר דין

כללי

1. הנאשמים הורשעו, עפ"י הודייתם, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499 (א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: **החוק**); וכן בעבירת הצתה, לפי סעיף 448 (א) רישא + סעיף 29 לחוק.

2. על פי הנטען בכתב האישום, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, הנאשמים היו חברים ועבדו יחד מעת לעת בעבודות בניה ושיפוצים. בין החודשים נובמבר 2014 לדצמבר 2014, במועד מדויק שאינו ידוע למאשימה, נתגלע סכסוך בין הנאשמים לבין דיב בן נעים (להלן: **המתלונן**) ובני משפחתו על רקע מחלוקת כספית.

בעקבות הסכסוך, בתאריך 04.1.15, בשעות הלילה, קשרו הנאשמים קשר להצית את רכבו של המתלונן או של מי מבני משפחתו. במסגרת הקשר, בתאריך 05.1.15 לאחר חצות, הגיעו הנאשמים ברכבו של הנאשם 1, בו נהג חברם בשם מוחמד שלאעטה (להלן: **שלאעטה**) אל חצר ביתו של המתלונן כשהם מצוידים בבקבוק ובו חומר דליק. שלאעטה המשיך לנסוע ואילו הנאשמים ניגשו אל רכבו של המתלונן מסוג סיטרואן 3C אשר חנה בסמוך לביתו, שפכו את החומר הדליק על גבי מכסה המנוע והפגוש ושילחו אש במזיד ברכב. לאחר מכן, נמלטו הנאשמים מהמקום אל רכבו של הנאשם 1 שהיה בקרבת מקום ובו נהג שלאעטה. כתוצאה ממעשי הנאשמים נגרמו לרכב נזקים כבדים בחלקי המנוע ובחזית הרכב.

תסקירי שירות המבחן

3. הנאשם 1 הינו בן 25, רווק, בן למשפחה נורמטיבית, נעדר עבר פלילי, תושב סכנין, אשר מתגורר בבית הוריו וסובל מבעיות בריאותיות שונות ומוגבלות פיזית. הנאשם סיים 12 שנות לימוד ועד להסתבכותו היה מובטל מרבית הזמן.

שירות המבחן התייחס למוגבלותו הפיזית של הנאשם (ר' התסקיר מתאריך 19.3.15, עמ' 1 למטה). על רקע בקשתו של הנאשם (ראה בנדון הדיון מתאריך 19.3.15 במ"ת 29943-01-15), לא ארחיב בנידון אך אציין כי מדובר בבעיה פיזיולוגית אשר הביאה אותו לקשיים במישור חיי היום יום וכן הובילה להפרעת הסתגלות והתנהגות וכן לטיפולים על רקע נפשי.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו וטען כי עובר לאירוע הוא עבד יחד עם הנאשם האחר בבית המתלונן ובין הצדדים התגלע ויכוח אודות השכר המגיע להם. לגבי יום האירוע מסר הנאשם, כי השניים שמו אלכוהול וכן תכננו כיצד "לנקום" במתלונן בעקבות אי תשלום הסכום שמגיע להם, לשיטתם. הנאשם תלה באלכוהול חלק מהאחריות. עוד מסר, כי המעצר בו שהה משך 17 יום היה טראומטי עבורו וכי בתקופה זו היה נתון להשגחה לאחר שאיים בפגיעה עצמית.

הנאשם הביע חרטה על מעשיו וכן את רצונו להתנצל בפני המתלונן ובני משפחתו. בהקשר זה, נמסר כי נעשה ניסיון לערוך סולחה עם משפחת המתלונן אולם האחרונים התנגדו לכך ודרשו פיצוי כספי מוגזם.

אציין, כי זמן קצר לאחר הרשעת הנאשמים, הם ביקשו את אישורו של ביהמ"ש להפקיד בקופת בית המשפט סך של 15,000 ₪ לטובת פיצוי עבור המתלונן וכך נעשה.

לעניין הערכת הסיכון שנשקף מהנאשם והסיכוי לשיקומו, הפנה שירות המבחן לבעיותיו הרפואיות ולכך כי לאורך שנות חייו הוא השקיע מאמצים רבים בהסתרת בעיות אלה. דבר זה הותיר בו תחושות של כעס, תסכול ואף הוביל אותו למצב דכאוני ולהתפרצויות זעם.

שירות המבחן העריך כי התנהלותו בתיק זה היתה מתוך ניסיון להבליט את יכולותיו ועל רקע שתיית האלכוהול שהחלישה את החלקים המתונים באישיותו. שירות המבחן התרשם כי אין מדובר במי שנוהג לפעול באופן פורץ גבולות ועובר חוק ולכן הובאה הערכה כי חווית המעצר ושאר המחירים אותם נדרש לשלם במסגרת הליך זה, היוו עבורו אמצעי מרתיע מספיק.

משום רצונו של הנאשם להתנצל בפני המתלונן, נדחה הדיון לצורך בדיקת אפשרות קיומו של תהליך צדק מאחה, אולם כעולה מהתסקיר המשלים מתאריך 30.4.15, הליך זה לא הבשיל.

על רקע כל האמור לעיל, המליץ שירות המבחן על הטלת עונש מאסר קצר שיהיה ניתן להמירו בעבודות שירות,

לצד העמדתו בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 18 חודשים.

4. הנאשם 2 הינו בן 23, רווק, בן למשפחה נורמטיבית, תושב סכנין, נעדר עבר פלילי, שהתגורר טרם מעצרו בבית הוריו ועבד בעבודות אבן. הנאשם סיים 9 שנות לימוד ולאחר נשירתו מבית הספר החל לעבוד בצורה סדירה.

גם נאשם זה מסר אודות הסכסוך עם המתלונן ומסר תיאור דומה אודות הרקע לביצוע מעשיהם של הנאשמים (שתיית אלכוהול ורצונם "לנקום" במתלונן על רקע טענתם לאי תשלום מלוא הסכום עבור עבודה שביצעו עבורו). יחד עם זאת, הנאשם שלל בעייתיות בדפוסי שתייה.

הנאשם תיאר את חוויית המעצר כטראומטית וכן הביע חרטה על מעשיו ועל המחירים שהוא ומשפחתו נאלצו לשלם בגינם.

שירות המבחן התרשם מהנאשם כבחור דל שהתקשה לגעת ברגשותיו. לצד זאת, העריך שירות המבחן כי אין מדובר במי שמאופיין בקווי אישיות או דפוסי התנהגות פלילים או עבריינים. על פני הדברים עולה, כי על רקע הפגיעה שהוא חש בכבודו וכן על רקע שתיית האלכוהול שהחלישה את גבולותיו הפנימיים. חווית המעצר היוותה עבורו אמצעי מרתיע מהתנהגות דומה בעתיד.

גם בעניינו של נאשם זה התבקשה על ידי שירות המבחן דחייה לצורך הליך של צדק מאחה אל מול המתלונן, שלא הבשיל.

בסופו של יום, המליץ שירות המבחן, על רקע כלל הנתונים שהובאו לעיל, כי יושת עליו עונש מאסר קצר, שיהיה ניתן להמירו בעבודות שירות, לצד העמדתו בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 18 חודשים.

ראיות וטיעוני הצדדים לעונש

5. במסגרת ראיות המאשימה לעונש, העיד אביו של המתלונן - מר גנאים פרוק, שמסר כי מעשיהם של הנאשמים סיכנו את כלל המשפחות שמתגוררות באזור שכן בסמוך לרכב שהוצת היו בלוני גז ורכבים נוספים. אקדים ואבהיר, כי לא אתיחס, בהקשר זה, לטענות עובדתיות שהינן מעבר לעובדות כתב האישום (הימצאות בלוני הגז). מר פרוק מסר כי לדעתו יש להשית על הנאשמים "את העונש הכי גבוה כדי שילמדו לקח" (עמ' 5, שורות 21-22).

6. במסגרת ראיות הנאשם 1 הוגשו מסמכים אודות בעיותיו הרפואיות (נ/1).

7. בטיעוניה לעונש, הפנתה המאשימה לעובדות כתב האישום ולחומרת מעשיהם של הנאשמים.

המאשימה הפנתה לכך כי המחוקק קבע עונש מרבי של 7 שנות מאסר בגין עבירה של קשירת קשר ו 15 שנות מאסר בגין עבירת ההצתה.

נטען, כי מדובר בנאשמים שתכננו בקור רוח את מעשיהם, נעזרו באחר (שלעאטה) לצורך ביצוע העבירה ואף הגיעו מצוידים בבקבוק ובו חומר דליק. הרכב שהוצת חנה בסמוך למקום מגורים ובכך סיכנו הנאשמים את דרי אותם בתים, תוך הפגנת אדישות לפוטנציאל הסיכון הגלום במעשיהם. עוד הפנתה המאשימה לנזק הרב שנגרם לרכבו של המתלונן.

הערך החברתי שנפגע הינו שלום הציבור ורכושו ובהקשר זה הפנתה המאשימה לגזרי הדין במקרים דומים ולפסיקת בית המשפט בפרט אשר נתנו דעתם לא פעם לחומרת עבירות ההצתה ולהכרח להשית ענישה מרתיעה.

בהקשר האחרון הפנתה המאשימה לפסיקה אשר מייצגת לשיטתה את מדיניות הענישה הראויה במקרים כגון אלה. אפנה בנדון לחלק מפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה:

· ע"פ 1846/13 **עאמש נ' מ"י**, 01.12.13 - באותו עניין נידון ענינים של שני נאשמים (בני 18 ו - 19, כאשר לנאשם 2 היה עבר פלילי) שהציתו רכב. ביהמ"ש גזר, לאחר שמיעת ראיות, 38 חודשי מאסר ו 27 חודשי מאסר וביהמ"ש העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

· ע"פ 907/14 **דניאל רחמים נ' מ"י**, 18.11.14. המערער הורשע בעבירות של הצתה ושל קשירת קשר לאחר שהצית, יחד עם שותף קטין, את רכבה של מי שהעירה לו יום קודם על האופן שבו החנה את רכבו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם של בין שנתיים ל 4 שנות מאסר וגזר את עונשו של המערער ("בגיר-צעיר", אך לחובתו עבר פלילי וכן מאסר על תנאי בר הפעלה) ל 30 חודשי מאסר. כן הופעל (בהצטברות חלקית) מאסר על תנאי, כך שבסה"כ נדון המערער ל 36 חודשי מאסר. בית המשפט העליון, בדחותו את הערעור, ציין כי: **"עיון בפסיקת בית משפט זה מעלה כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי - שנתיים עד ארבע שנות מאסר - אינו חריג, ודאי לא באופן המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור . "** וכן עמד על כך שלא היה מדובר ב"בהתפרצות ספונטנית בלהט הרגע - שגם בה כמובן אין להקל ראש - אלא במהלך לו קדמו תכנון והצטיידות בחומר בעירה".

· ע"פ 5758/13 **נסאסרה נ' מ"י**, 12.2.14 - באותו עניין הצית המערער שני רכבים. ביהמ"ש קמא קבע מתחם של בין 18 ל 40 חודשי מאסר וגזר עליו, לאחר שמיעת ראיות, 24 חודשי מאסר. ביהמ"ש העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

על רקע האמור לעיל, עתרה המאשימה למתחם ענישה של בין שנתיים ל 4 שנות מאסר.

בהקשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, סברה המאשימה שאין מקום לסטות לקולא מהמתחם לעיל וכן ציינה כי לא הובאו נימוקים המצדיקים היעדרות להמלצות שירות המבחן.

המאשימה היתה ערה לכך כי מדובר בנאשמים נעדרי עבר פלילי שהודו במיוחס להם בטרם שמיעת ראיות, אך הפנתה לחלקים בתסקיר בהם צוינו כי קיימים בכל אחד מהנאשמים חלקים תוקפניים, במיוחד כשמתווספת לכך שתיית אלכוהול.

אשר על כן, עתרה המאשימה להשית על הנאשמים עונש של מאסר בפועל בתוך המתחם לעיל.

8. מנגד, טען בא כח הנאשמים, כי המקרה שבפנינו מצדיק סטייה ממתחם העונש הראוי שכן מדובר בשני בחורים צעירים, נורמטיביים, שכשלו כישלון חד פעמי.

בית המשפט הופנה לכך כי שני הנאשמים הודו במעשיהם כבר בחקירתם במשטרה (נתון זה לא הוכחש על ידי המאשימה) וגם לאחר שהוגש כתב האישום, הודו במיוחס להם זמן קצר לאחר הגשת כתב האישום. זאת ועוד, הודייתם הביאה לידי ביטוי את לקיחת האחריות המלאה מצידם ואת ההכרה בדבר הפסול שבמעשיהם. כמו כן, משפחות הנאשמים פנו אל משפחת המתלונן סמוך לאחר האירוע, אולם - כך נטען - הליך הסולחה לא צלח משום דרישות כספיות מופרזות מצד המתלונן. לכן, בחרו הנאשמים בדרך של הפקדת סכום של 15,000 ₪ בקופת ביהמ"ש, סמוך לאחר הודייתם.

בא כח הנאשמים לא ציין מהו לשיטתו מתחם העונש הראוי, אולם הפנה לפסיקה מגוונת ממנה עולה, כי במקרים דומים, הושתו גזרי דין בהם הושתו (גם) עונשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות.

בהקשר האחרון, הפנה בא כח הנאשמים לגזרי הדין הבאים:

· ת"פ (מחוזי חיפה) 48822-03-14 מ"י נ' **אשקר ואח'**, 24.11.14 - באותו מקרה הורשעו 4 נאשמים בהצתת חנות לחומרי בניין (שניים מהנאשמים) ובסיוע להצתת החנות (שני הנאשמים הנותרים). מדובר היה בצעירים נעדרי עבר פלילי אשר הודו במיוחס להם טרם שמיעת ראיות וניתנו בענייניהם תסקירים חיוביים. ביהמ"ש קבע מתחם של בין 6 חודשי מאסר ל 3 שנות מאסר וגזר על הנאשמים עונשים של בין 3 ל 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בהפנותו, בין היתר, למספר פסקי דין בהם נגזרו עונשים דומים במקרים דומים (לדוגמה, ע"פ 4311/12 **מילאד סורי נ' מדינת ישראל**, 8.11.12).

ואולם, עיון בנט המשפט העלה כי המדינה הגישה ערעור על קולת העונש בעניין אשקר לעיל. במסגרת הערעור

(ע"פ 626/15, פסק דין מתאריך 18.5.15) החמיר בית המשפט העליון בעונשם של המבצעים העיקריים והעמיד את עונשם על 12 ו 9 חודשי מאסר (עונשם של המסייעים נותר על כנו). בית המשפט העליון הפנה לפסיקה מגוונת בנדון (הן בנוגע להצתת בתי עסק והן בנוגע להצתת רכבים) והגם שבמקרים חריגים עדיין ניתן למצוא מקרים בהם הושתו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, צוין בהקשר זה כי: **"מקרים אלה חריגים, והקו בפסיקה נוטה בשנים האחרונות לכיוון של החמרת הענישה בעבירות הצתה, גם כאשר בהצתת רכב או רכוש עסקי".**

אע"פ, כי כאשר מוגש פסק דין של ערכאה דיונית על ידי מי מהצדדים, על המגיש לוודא באם הוגש בנדון ערעור ומה היו תוצאותיו. שאם לא כן, הדבר עשוי להטעות (גם אם ברור שלא זו היתה הכוונה) והדוגמה לעיל מוכיחה זאת.

· ת"פ (מחוזי חיפה) 44470-10-11, **מ"י נ' סוועאד**, 1.4.12. באותו מקרה הצית הנאשם את הרכב של מעסיקו וזאת על רקע סכסוך על שכר העבודה. מדובר באדם צעיר, נעדר עבר פלילי אשר הודה במיוחס לו וניתן בעניינו תסקיר חיובי. בית המשפט גזר עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

בא כח הנאשמים הפנה להמלצות שירות המבחן ולכלל הנתונים שהועלו בהן, במיוחד למצבו הרפואי של הנאשם 1 (כאמור לעיל, בהקשר זה הוצגו מסמכים אשר סקרו באופן ישיר את בעיותיו הרפואיות והן מסמכים אשר סקרו את הבעיות הנפשיות שהינן נגזרת של הבעיות הגופניות - סומנו נ/1).

לכן, נטען כי יש להעדיף את האינטרס השיקומי בעניינו של הנאשם 1 על פני שאר שיקולי הענישה.

9. בדברו בטרם העונש, מסר הנאשם 1, כי הוא מודע לטעותו וכן מכיר בכך כי העבירה שנעשתה הינה חמורה מאוד. הנאשם 1 הביע צער על מעשיו, הפנה לבעיותיו הרפואיות וכן ציין כי ללא קשר לאמור לעיל, המתלונן, לשיטתו, "עבד" עליו (או בלשונו של הנאשם 1: "הוא אכל עלי את הכסף", עמ' 8 שורות 8-9).

10. גם הנאשם 2 הביע את צערו וחרטתו על מעשיו והבטיח כי לעולם לא יחזור על מעשים שכאלה. עוד מסר הנאשם 2 כי הוא היה שתוי בזמן ביצוע העבירות. הנאשם מסר כי מצבו הינו בכי רע וביקש כי ביהמ"ש יתחשב בו לעניין העונש.

דין ומסקנות

11. כקבוע בחוק העונשין (תיקון 113), העיקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו; ובקצרה, העונש הראוי לעבריין ייגזר ממידת אשמו ומחומרת מעשיו. תיקון 113 הגדיר את ההיררכיה בין שיקולי הענישה, וזאת לפי הסדר הבא: הלימה, שיקום, הגנה על שלום הציבור, הרתעה אישית והרתעת הרבים. בעוד שיקול ההלימה

הוא שיקול גמולי; יתר השיקולים הינם שיקולים תועלתניים (ולהרחבה בהקשר זה ר' את מאמרו של כב' השופט עמי קובו, "**מבחן הולם למערכת המשפט**", ירחון עורך הדין, ינואר 2014 עמ' 76).

12. השלב הראשון בקביעת העונש הוא קביעת מתחם העונש ההולם. מדובר במתחם נורמטיבי אובייקטיבי, כאשר לשם כך נלקחים במסגרת השיקולים: (1) הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בערך זה; (2) מדיניות הענישה הנהוגה; ו (3) נסיבות הקשורות בביצוע העבירה. המתחם מתייחס למקרה קונקרטי ולא ניתן לקבוע מראש מתחם על פי העבירה בלבד (ור' בנדון, לדוגמה, האמור ברע"פ 4088/13 **אחמד הדרי נ' מ"י**, 11.6.13; ע"פ 1323/13 **חסן ואח' נ' מ"י**, 5.6.13).

13. בענייננו, הערכים החברתיים המוגנים הינם השמירה על ערך החיים ושלמות הגוף; וכן השמירה על רכוש הציבור. ההצתה מאופיינית בכך שקשה לאמוד מראש את נזקה, ונזקים אלה יכולים להיות קטלניים ורבי היקף: "**בית משפט זה פסק, לא אחת, כי עבירת ההצתה, [...] [ש]ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות**" (ע"פ 3210/06 **עמארה נ' מדינת ישראל** (18.3.2007)), היא מהחמורות שבספר החוקים, וזאת לאור הפוטנציאל ההרסני הטמון בה, ולנוכח הסכנה הגלומה במעשה לגופו של אדם ולרכושו. לא בכדי, הועמד העונש המרבי בצידה של עבירה זו, על חמש עשרה שנות מאסר, וכאשר מטרת ההצתה היא פגיעה באתרי טבע, בנכסי המדינה, או פגיעה בבני-אדם, עומד העונש המרבי על עשרים שנות מאסר." (ע"פ 4006/12 **מלאך נ' מ"י**, 5.2.13).

בנוסף, עבירת ההצתה מעבירה מסר עברייני ואלים לא רק כלפי המתלונן הספציפי אלא כלפי כלל הציבור - היא מטילה אימה ופחד ופוגעת בתחושת הביטחון האישי של הציבור (ור' בנדון האמור בע"פ 50/74/10 **מרדאווי נ' מ"י**, 19.9.2012; וכן ע"פ 4311/12 **סורי נ' מ"י**, 15.10.12).

בענייננו, מידת הפגיעה בערכים לעיל הינה במידה בינונית.

14. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנו ב"כ הצדדים לפסיקה ענפה, כאמור לעיל.

מרבית הפסיקה שהוצגה נגעה, ובצדק, להצתת כלי רכב שכן יש לאבחן בין סוגי ההצתות למיניהן, לפי דרגת החומרה (ולגבי "מדרג" עבירות ההצתה ר' האמור בע"פ 1727/14 **מימון נ' מ"י**, 6.1.15 והמובאות שם).

אוסף, כי גם לעניין הצתת רכבים יש לאבחן בין מקרים שתוכננו מראש ו/או בוצעו בחבורה, לבין מקרים שאינם כאלה.

מעבר לפסיקה שהובאה על ידי הצדדים ונסקרה, ברובה, לעיל מצאתי לנכון להפנות לפסיקה הנוספת שלהלן:

ע"פ 1727/14 מימון נ' מ"י, 6.1.15. באותו מקרה הורשע המערער (לאחר שמיעת ראיות) בעבירות של הצתה ואיומים וזאת לאחר שביקש מאחר לשרוף את רכבו של מי שהיה בסכסוך עמו. בנוסף, באירוע אחר זרק המערער אבן לעבר חלון ביתו של המתלונן ואיים עליו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם (בגין שני המקרים שהוגדרו כאירוע אחד) של בין 30 ל 60 חודשי מאסר וגזר עליו 36 חודשי מאסר בפועל. על אחד מהמערערים נגזרו (בהליך אחר ולאחר שהודה במיוחס לו) 18 חודשי מאסר. במסגרת הערעור על גזר דינו של המערער (מימון) עמד בית המשפט העליון על מסכת ההתנכלויות מצדו של המערער שקדמה להצתה; לתכנון המעשה; לחלקו כמי ששלח את עוזו להצית בפועל; וכן היתה התייחסות לכך כי בפועל הוצתה גם מכונית שעמדה בסמוך לרכב המתלונן. יחד עם זאת, נתן בית המשפט העליון משקל למצבו הנפשי של המערער ולכן הופחת עונשו והועמד על 30 חודשי מאסר.

ת"פ (מחוזי חיפה) 6220-05-13 מ"י נ' חרב, 7.7.13 - הנאשם הצית את רכבו של מי שהיה מסוכסך עמו וזאת לאחר שתכנן זאת מראש וגרם למכונית נזק רב. הנאשם נשא לחובתו עבר פלילי בעבירת אלימות חמורה וביצע את העבירה רק כחודש לאחר מתן גזר הדין באותו הליך. בית המשפט קבע מתחם של בין 1 שנת מאסר ל 3 שנות מאסר וגזר על הנאשם 14 חודשי מאסר בפועל. כן הופעל מאסר מותנה בן 12 חודשים.

ת"פ (מחוזי חיפה) 30010-01-13 מ"י נ' פלייפל, 14.7.13 - הנאשם (צעיר נעדר עבר פלילי) הורשע בהצתת רכב של מעבידו לשעבר וכן בגניבה מהרכב. בית המשפט קבע מתחם של בין 10 חודשי מאסר ועד 36 חודשי מאסר וגזר את דינו של הנאשם ל 15 חודשי מאסר.

ת"פ (מחוזי חיפה) 13575-12-13 מ"י נ' כץ, 21.1.14 - הנאשם הורשע בניסיון הצתת רכב על רקע סכסוך עסקי וכן בעבירה של חבלה במזיד. נקבע מתחם של בין 10 ל 36 חודשי מאסר ודינו של הנאשם, שנשא בעברו מאסר בפועל, נגזר ל 13 חודשי מאסר.

ת"פ (מחוזי חיפה) 40195-02-13 מ"י נ' חליפה, 13.8.13 - הנאשם הורשע בעבירה של סיוע להצתת רכב. בית המשפט קבע מתחם שנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר ובסופו של דבר נדון ל 5 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות.

ת"פ (מחוזי חיפה) 40280-02-13 מ"י נ' גידוואי, 4.7.13 - מדובר בהליך הנוגע לאירוע שתואר לעיל (40195-02-13). הנאשם, שהיה בן 18.5 שנים, הורשע בעבירות של הצתה ופריצה לרכב. בית המשפט קבע כי מתחם העונש נע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 3 שנות מאסר וגזר על הנאשם, לאחר תסקיר חיובי, 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וכן תקופת מבחן.

ת.פ. (מחוזי חיפה) 6315-03-15 מ"י נ' אבו שאב, 2.4.15. באותו מקרה הצית הנאשם רכב של המועצה במקום ישובו. הרכבהוגדר כ"נכס המשמש את הציבור" ולכן הורשע הנאשם בסעיף 448 (א)

סיפא. מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי שהודה במיוחס לו. נקבע מתחם של בין 12 ל 40 חודשי מאסר וגזר עונש של 12 חודשי מאסר.

15. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אין לי אלא להפנות לעובדות כתב האישום.

מדובר בשני נאשמים שעל רקע טענות לחוב כספי החליטו לשרוף את רכבו של המתלונן ולשם כך הצטיידו בחומר בעירה ואף ביקשו את עזרתו של אחר. חומרת המעשים הינה ברורה. אפנה לפרק הזמן שעבר בין החלטתם להצית את הרכב ועד לרגע שבו הציתו בפועל את הרכב. פרק הזמן שעבר (נסיעה, הצטיידות בחומר דליק) לא הביא אותם לחשוב בשנית על מעשיהם ובעיקר על התוצאות האפשריות של מעשיהם.

הנאשמים טענו כי שתיית האלכוהול היתה אחת הסיבות שהובילה אותם לרפיון מחשבה והסרת הבלמים, אולם ברור כי נתון זה אינו יכול להוות נסיבה של ממש להקלה. אפנה בנדון לאמור בע"פ 1929/12 מ"י נ' מחאמיד, 24.4.12 שם צוין, בהקשר זה, כי: **"ניסיונו של המערער להצדיק את פעולותיו בהיותו שתוי, טוב היה לו לא היו נשמעות. בחברה חופשית, רשאי כל אדם בוגר לצרוך משקאות אלכוהוליים כאוות נפשו. אין בכך משום מתן היתר לאלימות או לפשיעה. על כל אדם לדעת את גבולותיו ואת השפעות השתייה עליו, ואם הוא נוטה לאלימות במצבי שכרות, טוב יעשה אם יימנע משתיית משקאות חריפים. התרבות המשלבת אלכוהול ואלימות הפושה באתרי הבילוי ברחבי הארץ, צריך שתמוגר על ידי כלל הרשויות, והיא אינה יכולה לעמוד כהגנה למי שנטל חלק פעיל באלימות זו"**.

נתון חשוב לענייננו הוא כי הרכב שהוצת חנה בקרבת בית מגורים, וזאת כעולה מעובדות כתב האישום. הדבר נוגע לרמת הסיכון שיצרו הנאשמים. לנתון זה (כמו גם התכנון והביצוע בצוותא) תהיה, מטבע הדברים, השלכה לעניין העונש.

אפנה בנדון לדברים שהובאו בע"פ 4006/12 מלאך נ' מ"י, 5.2.13: **"... עיון בפסיקתו של בית-משפט זה, מגלה, כפי שציין, בצדק, בית המשפט הנכבד, כי רף הענישה בעבירות ההצתה אינו אחיד, וכי במסגרת שיקולי הענישה, על בית-המשפט ליתן דעתו, בין היתר, לתוצאות המעשה, לפוטנציאל הסיכון לחיי אדם ולרכוש, הגלום במעשה ההצתה, לתכנון המוקדם, ולעברו הפלילי של הנאשם ..."**

16. בחינת כלל הנתונים לעיל, הובילה אותי למסקנה כי מתחם העונש הראוי בנסיבות העניין נע בין 10 ל 36 חודשי מאסר.

לא נעלמו מעיני גזרי הדין, בהם נקבעו מתחמים במקרים דומים אשר הרף התחתון בהם נקבע על 6 חודשי מאסר ובתי המשפט אף גזרו באותם מקרים גזרי דין של מאסרים שרוצו בעבודות שירות. ואולם, דעתי שונה. סבורני כי הצתת רכב, ככלל, מחייבת - לאור חומרת המעשה ושאר השיקולים שצוינו לעיל, מתחם עונש הולם, תרתי משמע, שהרף התחתון בו הינו בסדרי גודל של 10 חודשי מאסר. ברור כי מתחם זה עשוי להשתנות כתלות בנסיבות

הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה.

17.עד כה, הדיון בעניינם של שני הנאשמים התקיים במאוחד. משלב זה ואילך, מהטעמים שיובהרו להלן, יתקיים דיון נפרד בנוגע לכל אחד מהם.

18.בהקשר לנאשם 2 לא מצאתי כי יש מקום לסטות ממתחם העונש הראוי - אם לקולא משום שיקולי שיקום; ואם לחומרה משום שיקולי הגנה על הציבור.

19.לעניין העונש שיש להשית על הנאשם 2 בתוך המתחם - בהקשר זה יש להתייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם לקולא ולחומרה וכן לנתונים ולנסיבות אחרות המנויות ברובן בס' 40 יא' לחוק.

הבאתי בחשבון לעניין זה, לזכותו של הנאשם 2, את הודייתו (הן במשטרה והן בפני), את גילו הצעיר ואת העובדה כי הוא נעדר עבר הפלילי.

אניח, לטובתו של הנאשם, כי גילו הצעיר ואי בשלותו הובילו אותו לעשות את שעשה.

מדובר בפעם הראשונה בה הוא עומד לדין ויש לקוות כי עצם תקופת המאסר שתושט עליו תבהיר לו כי אל לו לחזור לביצוע עבירות פליליות.

משכך, ובעיקר משום גילו והיעדר עבר פלילי, אני סבור שיש למצות עמו את הדין. במקרים שכאלה, אני סבור כי עצם השתת עונש המאסר היא החשובה ומשכו של המאסר הוא בעל חשיבות פחותה. יתרה מכך, לעתים, השתת מאסר ממושך עשויה להיות בעלת השלכות שליליות ארוכות טווח.

עוד שקלתי את נתוני התסקיר ואת המלצתו. מדובר בתסקיר שככלל הינו חיובי. יחד עם זאת, לא אוכל לאמץ את המלצות שירות המבחן וזאת משום חומרת מעשיו של הנאשם. שירות המבחן עשה מלאכתו נאמנה אולם שיקולי בית המשפט הינם רחבים יותר. אפנה בנדון לאמור ברע"פ 1787/15 **עמר נ' מ"י**, 24.3.2015 שם הובאו הדברים הבאים: " . **נאמר לא אחת, כי האינטרס הנוגע לשיקומו של הנאשם איננו אינטרס שלו בלבד, אלא שהדבר משרת את החברה בכללותה. יחד עם זאת, אינטרס זה מהווה שיקול אחד מבין מכלול של שיקולים העומדים בפני בית המשפט, בבואו לגזור את עונשו של הנאשם . . .** "

לכן, העונש שייגזר על הנאשם 2 יהיה 12 חודשי מאסר וכן רכיבי ענישה נוספים, כפי שיפורט להלן.

20.לכאורה, גזר הדין בעניינו של הנאשם 1 היה צריך להיות זהה לזה של הנאשם 2.

ואולם, לא בלי התלבטות, הגעתי למסקנה כי יש להתחשב בבעיות הרפואיות שפורטו במסמכים הרפואיים נ/1. מדובר בבעיות רפואיות מהן סובל הנאשם על רקע מחלה נוירולוגית ושהובילו לבעיות גם בתחום הנפשי. אפנה את תשומת הלב כי המסמכים הינם מהשנים 2012-2014, היינו בטרם שהחלו ההליכים המשפטיים בעניינינו בתיק זה. משכך, אין חשש שמא מדובר בבעיות ש"נולדו" לצורך ההליך.

יובהר, כי הבעיות הרפואיות מהן סובל הנאשם לא היו יכולות, לכשעצמן, למנוע את מאסרו ואף לא נטען כך. במילים אחרות, הסוגיה העומדת על הפרק אינה באם שב"ס יכול לקלוט את הנאשם - התשובה לכך חיובית באופן מובהק. יחד עם זאת, מדובר בבעיות רפואיות שיביאו את הנאשם לסיטואציות שאינן נוחות, לשון המעטה, גם אם לא ימנעו את מאסרו.

סבורני - וזה הדבר החשוב בעניינינו - כי בנסיבות המקרה הקונקרטי המצוי בפניי, כאשר העונש הראוי לנאשם (אלמלא אותן בעיות) הינו 12 חודשי מאסר (כפי שגזרתי על הנאשם 2), וכאשר השתת מאסר על הנאשם 1 תביא לפגיעה שהינה מעבר לפגיעה הרגילה בנאשם "רגיל", יש מקום לסטות לקולא מהמתחם שנקבע לעיל.

ייתכן ואותן נסיבות אישיות במקרה אחר יכול ולא יצדיקו הקלה כדי השתת מאסר לריצוי בעבודות שירות, אלא לכל היותר יצדיקו הקלה מסוימת במשך המאסר.

יש שיטענו, כי סטייה לקולא יכולה להיעשות רק משום שיקולי שיקום. ואולם, ספק בעיני באם השיקולים שהובאו לעיל יכולים להיכנס לגדר שיקולי שיקום. זאת ועוד, גם ס' 40 יא' (1) לחוק, אשר מנחה להתחשב בפגיעה של העונש בנאשם, רלוונטי רק בתוך המתחם, אך לא בעצם קביעת המתחם או סטייה לקולא מהמתחם.

ועדיין, סבורני כי שיקולי הצדק מאפשרים, במקרים המתאימים - והמקרה הנדון הינו אחד מהם - סטייה לקולא מהמתחם.

שיקולי הצדק כוללים בחובם גם התחשבות במצבו הרפואי של הנאשם, והחשש מפני הידרדרות במצבו הבריאותי - נפשי.

אפנה בנדון לת.פ. (שלום חיפה) 36786-02-11 מ"י נ' סנדר, 11.11.14. באותו מקרה נדון עניינו של מי שהורשע בעבירות מרמה שונות ועקב מצבו הרפואי (אי תפקוד נשימתי ושלל בעיות רפואיות נוספות) לא היה כשיר לבצע עבודות שירות (הגם שזה היה העונש הראוי בעניינו). באותו עניין סברתי כי:

"שיקולי הצדק והכלל כי פגיעה בחירות תיעשה רק במידה שאינה עולה על הנדרש, מוליכים למסקנה כי אין מקום להורות על מאסרו של הנאשם."

לא נעלמה מעיני הטענה האפשרית שחריגה ממתחם העונש הראוי יכולה להיעשות רק מטעמים שצוינו בתיקון 113, ואולם, תיקון 113 בא להבנות את גזר הדין אך לא בא ליטול מארגז הכלים השיפוטי את "כלי העבודה" המרכזי והוא שיקולי הצדק . . .

והדברים לעיל תקפים גם לענייננו.

כפי שצוין לעיל, הגם שהשתת עונש מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריא, הינה אפשרית (מבחינה יכולת שב"ס לקלוט ולטפל בנאשם), והגם שעונש זה הינו העונש הראוי, תרתי משמע (בהתעלם מבעיות הרפואיות והשלכותיהם), סבורני שההשלכות השליליות, ולכל הפחות האפשרות הסבירה להשלכות שליליות, של השתת עונש שכזה, והפער הלא גדול באופן יחסי בין עונש שאינו כולל רכיב של מאסר מאחורי סורג ובריא אל מול עונש שכולל רכיב שכזה, אינם מצדיקים את השתתו.

עוד אפנה בנדון למאמרו של פרופ' אורן גזל "חריגה ממתחם העונש ההולם" (יפורסם בספר דורית ביניש, 2015), שם גורס המחבר, ואין לי אלא להסכים עמו, כי אין כל מניעה להכיר בשיקולי צדק כמאפשרים חריגה לקולא ממתחם העונש הראוי.

21. לפני סיום אזכיר, כי גם כיום - לאחר תיקון 113 - הענישה אינה תוצאה של פעולות "חישוב", אלא פועל יוצא של משתנים וערכים רבים, מתנגשים ונוגדים לא פעם. עוד טרם חיקוק תיקון 113 נאמר כי: **"ענישה לעולם אינה נוסחה מתמטית, והיא צריכה להיות תמהיל של כל השיקולים הרלוונטיים"** (ע"פ 3077/11 דדוש נ' מ"י, 28.3.12); והדברים נכונים ותקפים גם כיום. כך, במסגרת ע"פ 3317/13 אל אעסם נ' מ"י, 18.7.13 צוין כי: **"ואמנם, חלק ניכר ממהותו של תיקון 113 לחוק העונשין, שפתח מסלול ענישתי חדש במידה רבה, הוא חיפוש דרך להאחדה בגזירת הדין שיש בה צדק כלפי כולי עלמא. אך אל נכחד, כי אין עסקינן במתמטיקה ובפעולת מחשב, וכפי שציין השופט הנדל בעניין קריניאן הנזכר, אין הענישה כוללת "סרגל מכני" שממנו אין לסטות, אלא יש צורך 'לשקול היטב את הנסיבות המיוחדות של כל נאשם ונאשם'".**

22. סוף דבר, אני משית על הנאשמים את העונשים הבאים.

23. על הנאשם 1

23.1. 6 חודשי מאסר.

הנאשם 1 ירצה את המאסר בעבודות שירות ביד עזרא ושולמית, ברח' המלאכה 2, כרמיאל, כאמור בחו"ד הממונה על עבודות שירות מתאריך 4.6.15.

תחילת ריצוי עבודות השירות ביום 15.10.15.

עמוד 12

הנאשם 1 יתייצב לריצוי מאסרו בעבודות שירות, אצל הממונה על עבודות שירות בתאריך לעיל במשרדי הממונה על עבודות שירות, בשעה 08:00 ברח' הציונות 14, טבריה.

מובהר בזאת לנאשם 1, שעליו לדווח לממונה על עבודות שירות, על כל שינוי בכתובת מגוריו, במספרי הטלפון שלו או בשינוי במצבו הבריאותי.

עליו לעמוד בכל תנאי הפיקוח.

ביקורות פתע וכל הפרה של עבודות שירות - ובכלל זאת שתיית אלכוהול במהלך העבודה או הגעה בגילופין - עשויה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי יתרת העונש במאסר ממש.

כמו כן, במידה ועפ"י החלטת הממונה על עבודות שירות, במהלך ריצוי עונשו של הנאשם, יועבר הנאשם למקום עבודה אחר מהמפורט בגזר הדין, יועסק הנאשם עפ"י שעות העבודה הנהוגות במקום העבודה החדש.

23.2. הנני דן את הנאשם למאסר לתקופה של 10 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מהיום והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

23.3. הנני דן את הנאשם למאסר לתקופה של 5 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מהיום והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.

23.4. קנס בסכום של 5,000 ₪ או חודש מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד לתאריך 1.3.16.

23.5. פיצוי למתלונן בסכום של 7,500 ₪. מכיוון שסכום זה כבר הופקד בקופת בית המשפט, תדאג המזכירות להעבירו למתלונן. המאשימה תעביר למזכירות את פרטי המתלונן תוך 14 יום מהיום.

23.6. בנוסף, אני מעמיד את הנאשם 1 בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 18 חודשים מהיום.

הובהר לנאשם בהתאם להוראות פקודת המבחן כי אם יפר את הוראות שירות המבחן ו/או יבצע עבירה בתקופת הפיקוח, צפוי עניינו לחזור לבית המשפט וניתן יהיה לגזור עליו עונש ראוי נוסף. במובן המעשי, על הנאשם להבין כי יש ברכיב ענישה זה כמאסר מותנה נוסף שניתן יהיה להורות על גזירתו אם לא יעמוד בתנאי הפיקוח, גם אם לא יהיה בכך משום ביצוע של עבירה נוספת. בהתאם יקפיד הנאשם למלא אחר הוראות שירות המבחן ולעמוד בכל התנאים כפי שיקבעו בתקופת הפיקוח.

24. על הנאשם 2

24.1. 12 חודשי מאסר.

מתקופת המאסר תנוכה תקופת מעצרו של הנאשם - מתאריך 05.1.15 ועד 22.1.15.

תחילת ריצוי המאסר - בתאריך 22.6.15 (וזאת לבקשת הנאשם שביקש במעמד הדיון כי ייקבע מועד קרוב לתחילת הריצוי).

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית מעצר קישון בתאריך 22.6.15 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

24.2. הנני דן את הנאשם למאסר לתקופה של 10 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מהיום והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

24.3. הנני דן את הנאשם למאסר לתקופה של 5 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מהיום והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.

24.4. פיצוי למתלונן בסכום של 7,500 ₪. מכיוון שסכום זה כבר הופקד בקופת בית המשפט, תדאג המזכירות להעבירו למתלונן. המאשימה תעביר למזכירות את פרטי המתלונן תוך 14 יום מהיום.

25. זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

26. המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשב"ס וכן לממונה על עבודות שירות.

27. המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, ל' סיוון תשע"ה, 17 יוני 2015, בהעדר הצדדים.